

PEST. I. félev.

17. szám.

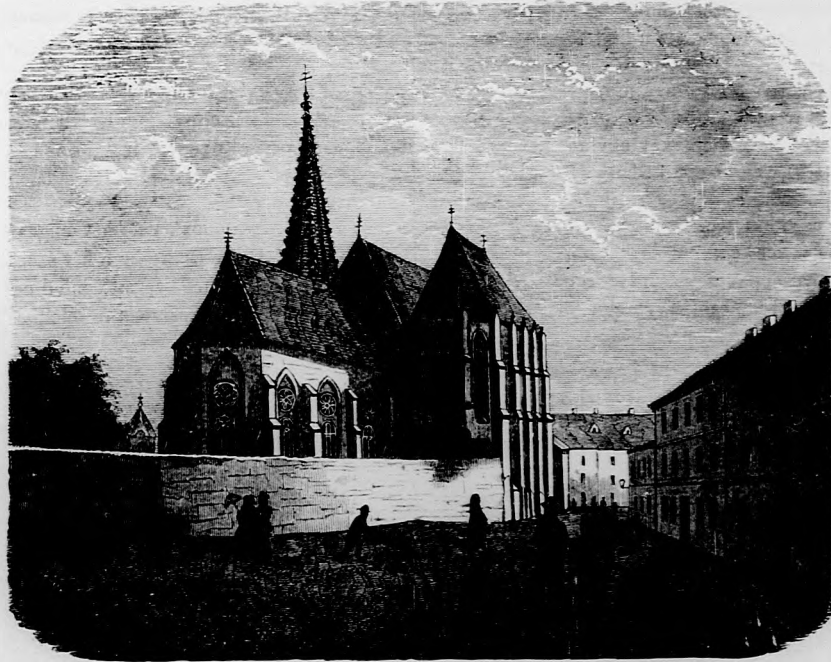
April 27. 1865.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön. Előfizetési ár: helyben félévre 1 forint 31 kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-évre 1 frt 66 kr., egész évre 3 frt 32 kr. A pályázatok beigatásaért tiz sorig minden egyszeri fölvetéért 1 frt, tiz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt, ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számíttatik.

A sz. Máriáról ezimzett ferenczrendiek pozsonyi temploma.

E templom és kápolnái a zárdával együtt hazánk régiségei közt méltó helyet foglalnak. Pozsonyban leg-főlebb szent Márton főtemplomnak engedhet régiségre. A szent János kápolna pedig, — melyet az ábra jobb oldalán látható sűrű oszlopszat jelel — még annak sem. A templomot IV. László Ottokár cseh királyon nyert győzelme folytán kezdte építeni 1280-ban, azt azonban kora halála miatt be nem végezhetette. III., vagy Velencei Andrásra maradt tehát az építés folytatása és bevégezése. A templom 1297-ben András király és a honnagysok jelenlétében Lodomér esztergami érsek által szenteltetett föl. — Van a János-kápolnán kívül még két mellékkápolnája: t. i. a templom főajtajától a karzat alatt balra oldalt nyíló Laureti kápolna, mely leginkább az ország nagyjai kegyes adakozásából épült 1708-ban; s a szent Sebestyén és Rókus — most Rozáliának nevezett — csinos kápolna, mely 1502-ben épült a pozsonyi polgárság hitbuzgalmából az uralgó dögghalál megszüntetéseért, mely azon évben tizenhat ezer embert ragadott el az élők sorából e vá-

rosban; s a zárdá-ebédlő és sekrestye közti tért foglalja el. Részletes nevezetességeit nem engedi a hely szűke fölhozni. — Magában a zárdatemplomban őriztik továbbá szent István király jobbjának szárazhussal és bőrrel fedett jelentékeny csont része, melyet t. Malomfalvay György atya, mint akkori megbízott általános szerzet-visitátor 1659-ben kapott a lengyelországi testvérektől, s mely a sekrestyéből a templomba vezető ajtó feletti sz. királyunk alakszobrához alkalmazott, de lehető jobb kézbe foglalva üvegen át szemlélhető, s évfordulati napján, august. 20. köztiszteltül és csókolásul levéttetik s kitétetik. — A fönnevezett lengyelhoni szerzetesek leopoli zárdájában még nagyobb ereklye is őriztetik e drága jobból. (Lásd

Kósa Jenő „Collect.“ II. r. 394. l.) — E zárdatemplomban látható a János ev. kápolna ajtaja fölött Nepomuki szent Jánosnak ama szobra, melyre hivatkozás történt szentté avatásakor, miszerint: itt már nyilvánosan tiszteltetik; mely hivatkozás erős érvel szolgálta szentté avatásának szorgalmazásában.

E templomban nevezetnek ki, és avattatnak föl a királyok pozsonybani koronáztatásukkor az — arany-sarkantyus vitézek: mely ünnepély végével a királyok e zárda ebédlőjét szerencsétlenek magas leereszkedésökkel; többnyire ezt választván reggelizési helyül. Sőt III. Ferdinánd, Lipót testvérel még délebedjét is itt végzé 1638. január 17-én. — Utoljára, 1830-ban V-dik Ferdinánd királylyá koronáztatásakor ez ebédlő asztalán nyugvék a szent korona. Ő pedig ugyanott reggelizni méltóztatott. —

Most a sírboltokról még valamit.

E zárdatemplom, s a hozzámellékelt kápolnák sok és jeles őseink hamvait fedik. Többi közt egy Hamon-nai gróf Drugethét, kinek vörös márványszobra gazdagon öltözött pánczélos honnagyt ábrázol — s nem vértés katonát, mint Bél mondja. — Fájdalom! hogy az idő mostohaságai elmosák körülményesebb ismerveit.

a fölrattal egyutt; s így nem tudhatni: Drugeth Fülöp, János, vagy Vilmos-e, kik a nádori hivatalban egymást válták fel. E beces szobor jelenleg a Rozália-kápolna epistolai oltár-szárnynál áll falba alkalmazva. — A többi sírlapokon látható ezímek: Amadé, Csiky, Zsennyey, Rákóczy, Eszterházy, hedervári Berényi, Czobor, Palocsay, Jagusics, Horváth, Kastellyi, Keglevics, Zichy, Péterfi, Szunyogh, Mednyánszky, Gyulafi, Balassa, Újfalusy, Battyányi családokéi. Nyugszik itt három főpap is: Fehérkövy István előbb nyitrai püspök, utóbb esztergami érsek, kinek emlékköve a Rozália-kápolna folyosó föléi bejárásánál látható. Telegdy János kalocsai érsek. Gróf Nádasdy László esanádi püspök. A többi itt nyugvó alsóbb és felsőbb rangu férfiak és nők száma és kiléte kinyomozhatlan. Végre chernelházi Chernel Tamás nádori aljegyző sírfölrata: 1585-dik évről.

V. V.

T e m e t ő b e n .

Dédes, mártius 15. 1865.

A bánat egy gyászfellegen,
Temetőkert felé megyen,
Árnyéka egy kis gyászszereg,
Szívhasogatón sír, kesereg!

Hol nőt, anyát takar a sír, —
Az özvegy férj, s hét árva sír!
Hét fájdalom játéka kint
Atyjok fojtván, gyujtá a kint.

Itt nyugszik a hü drága pár,
Kire a férj hiába vár!
És mert nincs több, csak egy anya,
Egy sines, ha ez egy itt hagyta!

Ugy ég a kin, úgy ég lobog,
A kin tüzén köny párolog;
A könyeseppek úgy fénylenek,
Mint annyi kis csillaggyerek!

Titeket is hét gyermekem,
Az árvaság egygyé tegyen!
Ne sirjatok, ne sirjatok,
Legyen áldás, üdv rajtatok!

Oda, a hol lobog a tűz,
Koszorút szép angyalka tűz, —
Keresztre van felhúzva az,
Mint végtelen bú, gyász, panasz!

De koszorút képeznek ök,
A sír körül esenkedök:
Koszorút sír a fájdalom,
Koszorút hajt a sírhalom!

A legkisebb árvát pedig
Kereszt fölé felültetik, —
Zokogva sír a jó apa,
A kiesivel áldást ada. . . .

Jóbnak vala hét magzata,
De csak egy a hét szózata; —
A hét gyermek mind egyre megy,
Mert szívben és lélekben egy!

Benőfy Soma.

M e l y i k a z i g a z i e g y h á z ?

(Nem árt elolvasni.)

Az ember természetében fekszik már az, hogy fontosabb dolgaiban bizonyosságra ohajt támaszkodni. Azért is az utasnak nem kis vigasztalására szolgál, ha bizonyos benne, hogy azon ut, a melyen kitézött célja felé elindult, az igazi ut; s így, ha azon halad, célját bizonyosan elérheti. De nem kisebb öröme szolgál a szegény vándornak, a ki az igazi utról kételkedik, ha olyan emberrel találkozik, a kiről teljes bizonyossággal

fölteheti, hogy ez neki a céljához vezető igazi utat csalhatlanul meg tudja mutatni.

Ugy de mi balandó emberek mindnyájan utasok vagyunk: egy magasztos cél van elénk kitézve, s e földi élet csak utazás ama cél felé, a mi nem más, mint az örök boldogság hazája, egyetlen lelkünk üdvössége. Lehet-e ennél fontosabb dolog az emberre nézve? Azért is, ha valahol, itt kétségkívül bizonyosság után sová-

rog szívünk. Bizonyosságban akarunk lenni, és kell is, hogy akarjunk lenni affelől, vajjon melyik az út, a mely halandó lépteinket a mi célunkra — az üdvösségre elvezeti? Mi mindnyájan szegény vándorok vagyunk, a kik gyarlóságunk, szenvedélyeink által elvakítva, bizony sokszor letérünk a célra vezető igaz útról. Nagy szükségünk van azért egy oly utmutatóra, a ki nekünk csalhatlan bizonyossággal meg tudja mutatni, melyik az igaz ösvény a mennyország kapujához? És van-e ilyen utmutató számunkra? Igenis adott az irgalomteljes Gondviselés ilyent a mi vezetésünkre. Bizonyosságot tesz az ész világ, tanúsítja majdnem tizenkilenc száz esztendő története, hogy Isten az ő egy szülött fia Jézus által az emberiségnek egy utmutatót rendelt e földön, hogy a világ el ne tévelyedjék többé abba a szörnyű sötétségbe, melyben négy ezer esztendőn át vakoskodott; hanem hogy legyen a kitaláló halandó megkérdehesse, melyik út vezet az örök Jeruzsálembe? Ezt a Jézus által alkotott csalhatatlan utmutatót egyháznak hívják. Ugy de egyház ma nap már igen sokféle van a világon. Van görög-, protestans-, angol- és száz másféle egyházon kívül van katolika egyház. Ez a sokféle egyház mindazzal akar dícselkedni, hogy ő az Istentől rendelt utmutató, és ezt erősítve majd mindegyik másfelé mutat. Már most melyiknek adjon a szegény kételkedő vándor halandó igazat? melyiknek higyen? Ezt tudnia kell csalhatlan biztossággal, mert kineve, egyetlen lelkének üdvössége forog kérdésben! Azt akarja tudni, melyik az igazi út, mely a paradicsomba vezet? Annyi pedig szentül áll, hogy csak egynek lehet igaza, mert az igazság csak egy lehet! Csak az a kérdés tehát: melyik a sok közül az igazi egyház? a Jézus Krisztus által a végre alapított egyház, hogy a vándor halandóknak utmutató legyen a mennyek felé? — Ha valaha, napjainkban bizonyára nagy fontossága e kérdés megfejtése, midőn is napról napra növekszik azok száma, a kik uton utfélen, poharazás közben olyanféle szavakat vetnek el, hogy mindegy, akármilyen felekezethez tartozzék valaki, csak becsületes ember legyen! Bizonyos vagyok benne, hogy olvasóim közül igen kevés van, a ki ilyenféle okoskodásokat ne hallott volna. De azokra én azt felelem, hogy éppen nem mindegy bizony az; mert nem mindegy az, ha én az igazságot vagy hazugságot hallok! Nem mindegy az, ha én az igaz uton, vagy hamis uton járok. Azért nem mindegy pedig, mert az igaz uton bizonyosan célhoz jutok, a hamis uton pedig céloimat tévesztem. Mikor aztán hozzá ez a cél: az én örök boldogságom vagy elkárkozásom — oh akkor borzadok csak gondolni is, hogy ez mindegy! Szükséges tehát tudnom, melyik felekezethez jár az igaz uton, hogy magamat én is ahihoz képesöljam. Tudnom kell, melyik utmutatóval tartásak, hogy bizonyosan célra jussak? Azaz melyik az igazi egyház?

E kérdésre igen egyszerű és világos a felelet: az Jézus igazi egyháza, a melyik be tudja bizonyítani, hogy maga Jézus Krisztus által lett alapítva; vagyis a melyik ki tudja mutatni, hogy már Jézus korában hivatással bírt, hogy már Jézus korában egyháznak neveztek és azóta egész a mi korunkig mindig és mindig élt, létezett, híveket számlált, — ez a Jézus által alapított

egyház, ez az igazi egyház. A mely egyház nem tudja származását Jézus koráig fölvenni, hogyan lehetne az Jézus egyháza, Jézus munkája? Ha én azt állítanám, hogy az én házamban maga sz. Péter apostol lakott, mikor az egész világ tudja, hogy csak néhány évvel ezelőtt épült, nem mondanának-e esztelennek? Az a kérdés tehát, melyik a legrégebb, melyik a legelső egyház, azaz: melyik létezett legelőször? akkor is midőn a többi egyháznak híre sem volt? Mert vagy az első egyház az igazi, vagy egyik sem. A ki ezt tagadja, az igazságot tagadja, az tagadja a mit az egész világ és tizenkilenc száz esztendő tud és bizonyít, hogy Krisztus a földön járt és egy egyházat alapított. A ki hiszi ezt, annak hinnie azt is, hogy a katolika egyház a legelső egyház, ezt alapította maga Jézus, ez létezett akkor is, mikor a többi egyház még nem volt, következésképp: ennek kell az igaz egyháznak lennie. A ki ezt tagadja, annak mivel bizonyíthatnám be mással, mintha azt mondom neki: kérdezd meg az egész világot, kérdezd meg a történetes könyveket, olvasd meg a pápákat, menj föl IX. Pius a most uralkodó angyallelkű pápától egészen sz. Péterig, a legelső pápáig, kit maga Jézus tett pápává, és ha akkor sem hiszed, hogy a katolika egyház az első, Jézus által alapított, következésképp az igazi egyház — akkor saját magadnak sem hiszsz! Épen úgy áll az ilyeneknél a dolog, mint azzal, a ki fényes délelben behunyja szeméit és azt mondja: éjjel van, nem látok semmit! Hogyan bizonyíthatom be az ilyeneknek kézzelfoghatóbban, hogy nem éj, hanem fényes nap van, mintha azt mondom neki: nyisd föl szeméidet és győződjél meg magad! Az tehát, ismétlem a főkérdés: hogy Isten volt-e Jézus? alapított-e egyházat? és a katolika egyház-e a legrégebb, a legelső keresztény egyház? Ha ez áll, akkor a katolika egyház az, melyet Jézus alapított; isteni, hibázhatlan egyház, s így ezzel kell tartani, ettől nem szabad elválni, mert erről az egyházzal monddta akkor Krisztus, hogy „a ki az egyházat — t. i. az ő általa alapítottat — nem hallgatja, az legyen elűtőd olyan, mint a pogány. Máté 18. 17. Ha a kath. egyház csakugyan az első egyház, akkor igaznak kell lenni mindannak, a mit ez az egyház, hogy higyük, előnkbe ad, mert akkor őt illeti Krisztus az élő Isten fiának e biztosítéka: „Ime én veletek vagyok a világ végezetéig.“ Máté 28. 20. és: „Én elküldöm nektek az igazság lelkét, az megtanít be neketek minden igazságra.“ János 14. 16. 13.

Melyik hát a legrégebb, vagy jobban mondva, az első, az Isten fiától alapított egyház?

E kérdésre találó hasonlatossággal felel Veninger, a híres amerikai missionarius. — Halljuk őt. Tegyük föl — mondja „Katholicismus, Protestantismus és hitetlenség“ című jeles könyvében — hogy meghal 1863-ban egy atya. Ez atyának csak egy fia van, a ki tegyük 1820-ban született. Halála előtt testamentomot készít, mely szerint egész vagyonát egyetlen fiára hagyja. *) Dacára mindennek, alig hunyja be az atya szemét, már is három követelő áll elő, s az örökséget mindegyik magának mondja. Váltig erősíti mindegyik,

*) Megnevezi a végrendeletben az esztendő, melyben fia született, a helyet a hol született, és kiteszi a fia nevére.

hogy ő az elhalt apának a fia, s így az örökség ő rá néz. De hogy lehetne ez, mikor az atyának, a mint az egész világ tudja, csak egyetlen egy fia volt! Előáll tehát a bíró s fölkérdezi őket egymás után, hány évesek? mi a nevök? hol születtek? A testamentom szerint a törvényes fiúnak 43 évesnek kell lennie, ettől előbb leg az első feleli: Én 18 esztendő vagyok. Hogy hívnak? S egészen más nevet mond, mint a testamentomban áll. A második feleli: Én 25 éves vagyok. Mi a neved? Ez is más nevet mond. Kérdi most a harmadikat: Hány éves vagy? Felelet: 43 éves. Hogy hívnak? És megnevezi magát, ugy a mint a végrendeletben áll. Hol született? Erre is jól felel, azt a helyet vallván születése helyéül, melyről a testamentom tanuskodik. A bíró kérdezi: Van-e még valaki, a ki a testamentomra igényt tart? Nincs. — Hogyan tudod, te harmadik, bebizonyítani, hogy te csakugyan oly idős vagy, csakugyan úgy hívnak és bizonyosan ott születettél? Itt vannak bizonyítványaim, és ezen fölül tudja és megmondhatja az egész világ. Már ezek után én azt tartom, hogy e pört egy tíz esztendő gyerek is helyesen el tudja itélni. A törvényes fiúnak 43 évesnek kell lennie; következőleg a két másik követelő semmi áron sem lehet a kérdésben forgó törvényes örökös, hanem a harmadik az.

Alkalmazzuk most e példát a görög-, protestans-, és katolika egyházra, és bíróul válaszszunk meg egy pogány törököt, hogy itélje el részrehajlatlanul: melyik szerinte e három közül a valódi keresztény egyház?

A török bíró megkérdi mind a három pártot: Hiszitek, hogy Krisztus Isten volt és csalhatlanul igazat mondott? Feleli mind a három: Igen, mi hiszszük. — Hiszitek különösen azt is, hogy ezt Krisztus mondotta: „Az én egyházam nem hibáz — és a pokol kapui soha erőt nem vesznek rajta?” Hiszszük. Hiszitek-e azt is, hogy az apostolok, kiket tanítani küldött a széles világra, csak egy közönséges (más szóval, a mi ugyanazt teszi, katolika) egyházat alapítottak, s azért mondjuk az apostoli hitvallásban: hiszek egy közönséges keresztény anyaszentegyházat? Igen, mi hiszszük. Mikor mondta Krisztus azon biztosító szavakat és mikor alapította egyházát? Felelet: Tizennevezszáz esztendővel ezelőtt: mert akkor élt Krisztus.

Most feleljetek nekem ti protestansok: Mióta vagytok ti a világon? Felelet: Háromszáz esztendeje. Hát az előtt négyszáz esztendővel hol találhattok az ember protestansokat? Felelet: akkor még nem voltak. Kik voltak tehát tizenöt száz esztendőn keresztül a ti elődjeitek? A katolikusok!

Hát ti görög-nemegyesültek, feleljetek: Mióta vagytok ti a világon? Felelet: Nyolcz száz esztendeje. Hogy hívnak benneteket? Orthodoxoknak. Kik voltak elődjeitek ezer esztendőn át? A katolikusok!

Mióta vagytok, ti katolikusok, a világon? Tizennevezszáz esztendő óta. Honnan származtok? Jeruzsálemből. Ki nevezett benneteket legelőször katolikusoknak? Maguk az apostolok. Ki nevez még így benneteket? Az egész világ — tizennevezszáz esztendő óta. Hogyan tudnátok bebizonyítani, hogy tizennevezszáz esztendősek vagytok? s hogy így hívnak benneteket? Bizonyosságot tesz mellettünk a világtörténet és

minden nemzetnek története tizennevezszáz esztendőn keresztül, különösen pedig szent Péter utódjainak sorozata: IX. Pius, XVI. Gergely, VIII. Pius, XII. Leo, VII. Pius, VI. Pius, és így tovább visszafelé Kelemen-, Linus-, Péterig.

Mit itélhet mást ezek után a török, mint: Ha Krisztus csak egy egyházat alapított, és pedig tizennevezszáz esztendővel ezelőtt alapította azt, s ha a többi keresztény felekezet közül egyik sem tudja bebizonyítani, hogy annyi idő óta létezik s épen azon nevet viseli, melyet az első egyház az apostolok ideje óta viselt: akkor egyedül a katolikusok az igazi keresztények, mert csak ők maguk tudják kimutatni, hogy a törvényes kort és nevet viselik.

Nem állhatom meg, hogy föl ne hozzak néhány kis történetkét, melyeket a nevezett missionarius saját tapasztalásaiból beszél el. Emlékszem — úgy mond — találkoztam egyszer egy értes asszonnyal, ki a methodisták (az angol-protestansok egy újabb neme) felekezetéhez tartozott, de leánya katolika volt. Cincinnatiban szent Philomena templomában. Az asszony velem együtt a templom gyönyörű képeit, festményeit vizsgálta. A mint az Istenanya-Máriának egy képéhez értünk, megkérdelem tőle: Hogy tetszik önnek e kép? Nekem igen tetszik, de mi methodisták Máriát nem imádjuk. Mi katolikusok még kevésbbé imádjuk — mondám neki. De mit gondol asszonyom — folytatám tovább — eljutott-e Mária a mennyországba? Minden esetre, felelé ő, Mária szent asszony volt. Jól van, mondám, de hiszi-e, hogy Mária az Isten anyja, szintén a methodisták felekezetéhez tartozott? Erre elneveté magát, s válaszolá: Mi tagadás benne, azt már magam sem hiszem. No, mondám én, higye meg asszonyom, nem szeretnék oly vallás követője lenni, a melyről bizonyosan tudom, hogy Mária, az Isten anyja sem volt követője! Erre az én asszonyom nagy szemeket meresztett, érezvén, hogy itt kibúvó lyuk nincsen.

Philadelphíában járván, nagy esodálkozásomra egy szép templomon akadtak meg szemeim, melynek tornyáról kereszt ragyogott alá; katolikus templom ez? kérdeztem valakit. Nem — volt a felelet; de azért ugy nevezik magukat. Apostoli-katolikusoknak mondják magukat. Mit? apostoli- és katolikusok? — No, ha be tudják nekem bizonyítani, hogy ők apostoliak és katolikusok, azaz: ha föl tudják vinni származásukat az apostolokhoz, s így azon egyházhoz tartoznak, melyet az apostolok katolikának neveztek, akkor még ma felekezetükhöz állok magam is. Csakhogy ez az egyház egyedül a katolika egyház, mert ezt alapították az apostolok, s ez oly igaz, mint maga a történelem, és ebben találjuk föl az apostolok fejének utódait a pápa személyében.

Igy tűnik ki, hogy a katolika egyház az igazi egyház! Jól mondja sz. Ambrus püspök, hogy „a hol Péter — ott az egyház.” Bizonyítsátok be nekünk ti protestans atyafiak, hogy szent Péter első utódja protestans volt. De ezt csak akkor tehetitek, ha az igazság megszűnik igazság lenni, és ha a mi tizennevezszáz évnek történetes könyveiben igazán föl van jegyezve, az egyszerre mind ellenkezőre változik. Hanem mi igenis be tudjuk nektek bizonyítani, hogy a ti apátok is ve-

lünk tartottak, azok is katolikusok voltak : mert ássatok csak a legrégebb temetőben, fölül talán protestans csontokat találtok, de ássatok mélyebben — ott mind katolikusok poraira akadtok. Maga a ti vezértek Luther Márton is katolikus szerzetes volt, s mint ilyen harminezhát éves koráig misézett, gyóntatott. Ez volt az első lutheranus, de az első katolikus maga Jézus Krisztus és az apostolok voltak.

Melyik hát az igaz egyház? Melyik az igaz utmutató? melyiket kell hát követni?

Kedves katolikus olvasók! Adjatok hálát az irgalom Istenének és legyetek büszkék a katolikus nevezetre : mert ha azt mondhatom magamról — én katolikus vagyok, ez annyit tesz, hogy — az igaz uton járok!

Nagy Antal.

Mit álmodott Imre bácsi?

— Népies beszélyke. —

Komor, sötét téli este volt. Erősen fagyott, és esikorgott az ember lába alatt a hó. Csipős hideg szél sivitott a lombtalan fák ágain keresztül, fujva oly kellemes danát, melyből vaczog az ember foga.

Beh boldog az, a kinek ilyenkor jó meleg szobája, rekesztett hajléka van . . .

Csupán két ház volt még megvilágítva az egész faluban; a koresma, a honnét ittas falusi legények bőségszobája, szilaj kurjongatása hangzott néha-néha ki; és Csató Imre gazda háza, a hol az egész család együtt volt az ilyen időben legkedvesebb rokon, az izzadó búbos körül.

Két pajkos fiu, az egyik kilenez, a másik tizenegy esztendő, vetélkedve morzsolták a tengerit, Csató Imre tizenkilenez éves, még most pártás, de már két hét múlva férjhez menendő gyönyörtületes leánygyermeké meg, még mindig friss egészségnek örvendő anyjával ott guzsalyozott a méces mellett, eresztve azt a szép vékony fonalat, a melyre mindig szüksége van egy jó gazdaszszonynak, s csak néha tekintve föl lopva kedves mátkájára, ki az öreg István gazda mellett ült, szájtátva hallgatva azokat a szép intéseket, figyelmeztetéseket, melyeknek az öreg bővében volt.

Oh azt gondoljátok, kedves atyámfiak, hogy azok az igazán boldogok, a kik bőségben usznak, a kiknek annyi a pénzök, hogy maguk sem tudják számát, s szívök még sincs? Nem, a szívet nem lehet pénzen venni. Legalább Imre gazda rápillantván leányára, s jószívű leendő vőjére oly gazdag volt, hogy nem tudom én, melyik ural cserélt volna meg boldogságban.

Hej, pedig neki is volt ám siratni valója, ifjúkori könnyelműsége, ez a véték, a mely sajnos! ép oly általános mint veszedelmes. Valamikor ő is legény volt a talpán, senki sem tudta a faluban úgy forgatni a bors kannát, mint ő; senki sem tudta tánc közben úgy megpörgetni a lányokat, még most is fáj a szíve, hogy nem járhatja el leánya lakodalmán az örömtánczot — mert egyik lábát csak mankóval bírhatja.

Ilyen gondolatok közt mindig borús redő vonult Imre gazda agg homlokára.

— Hej fiam! — folytatá némi szünet után leendő vejéhez fordulva — jól jegyezd ezt meg magadnak: ne légy könnyelmű, ne tarts az oly fiatalssággal, a mely romlott, ne izleld meg a bort, ha nem ismered rendeltetését, mert úgy vesztetre törsz. Én is birtam valaha, mint te, magamat, én is könnyelmű voltam, szerettem a bort annyira, hogy elneveztek részeges Csató Imrénnek — tevő utána szomorú arcz kifejezéssel; — s ha Is-

ten különös kegyelme meg nem segített volna, nem, hogy hat ökröm, négy lovam, még az a kis gazdaságom nem volna, hanem ott ülnék tán a városban valamely utcasarkon, vagy a templom ajtajában, kéregetve, az alamizsna keserű kenyeréből tengetve napjaimat.

Imre gazda arcza elkomorult, szeméibe két könnyecs, a bánat harmatgyöngye tolt e pillanatban.

— Így is sánta lábammal az Isten koldusa vagyok, — folytatá mély sohaj közt, — úgy az emberek is lettem volna . . . De hála neked Istenem, ezért a csapásért, mert ez a büntetés figyelmeztetés volt rám nézve, hogy fölbredjek a jobb életre, ebben ismertem meg az Isten ujját, áldassék az ő szent neve érte! . . .

— Ezelőtt harmincz esztendővel történt, a mit most mondani fogok, jól jegyezd meg, édes fiam szavaimat, s tanulj belőlök, mert legbiztosabb tapasztalás az, a melyet az ember saját kárán elnyomott az álom, ledőltem, tudtam is én hova; egy kődarab volt a vánkosom, kóró a párnám, fagyos levegő a takaróm. És úgy tettszett nekem, mintha otthon lettem volna, siránkozó feleségem mellett, mert ott volt a falon az a Szűz-Mária-kép, ott volt az a feszület, a melyet akkor oly kevésre becsültem. Az asztalon előttem kupák állottak, telve gyönyörű borral; melyeket koresmárosom, ki nem volt más, mint maga az ördög rut pófájával, két nagy szárúval, szorgalmasan töltögetett. És én ittam folyvást, egyre, szemeim szokatlan tűzben égtek, agyam lángolt, ereimben örülten tombolt a vér. . . S ez nekem mind oly jól esett; csak annak az én koresmárosomnak, az ördögnek gúnykaczáját ne hallottam volna mindig.

— Mit kacagsz itt? — rivaltam rá.

— Hogy szomorkodik az a Szűz-Mária, ott a falon — monda ez, még jobban hahotázva.

— Hozz bort, jobb lesz, mi gondod arra, hadd szomorkodjék — válaszolám.

— Itt van — szólt az ördög serényen — marháidért.

Egy pillanatra meghökkenem, de ez csak olyan volt, mint a haldokló méces világa, s azonnal kialudt. Én meg ittam, örült szenvedélyel.

A pohár kiürült, az ördög újra telehozta.

— Minden birtokodért — szólta azt az asztalra téve.

— Mit törődöl azzal, ördög? ... Ha megmutattad, hogy mily jó ez ital, ha megízleltetted velem az édes átkot, mit beszélsz többet. Adj még, adj!...

— Ez becsületedért — szólta az ördög újra hozva bort.

— Mit beszélsz, ördög? — Ez becsületedemért? — Becsület ... becsület, valamikor ismertelek, de régen volt. Ugy tetszik, mintha fiam volna az, kit rég nem láttam. ... Hah! ördög, vidd ez italt, nem kell ... ah becsület. ...

Ordítottam rémulten, eltaszitva magamtól a poharat; mely feldült, tartalma szétömlött az asztalon.

Az ördög pedig kaczagott.

— Vidd, vidd, ne lássam többet soha, soha. ...

E pillanatban úgy tetszett nekem, mintha a kiömlött pohár tartalmának minden cseppje kis mérges kigyókká vált volna, melyek tátott szájából mérges fogaik közül emésztő láng tódult ki, meggyujtva ruhámat, hajamat, házamat.

— Jézus Mária, könyörülj rajtam! — ejték ki lezajlott gyermekségem óta először bűnös ajkaim.

Nagyot vetettem magamon lázas álmamban; a kő, mely vánkossom volt, megmozdult, a kóró, mely párnám volt, engedett, s én ... lezuhantam valami mélységbe; csak takaróm, a hűs, csipős szellő nem hagyott el, az ölelt meg, az ébresztett föl.

* * *

— Többet minek mondjak, édes fiam? ... A koresmából kiindulva, haza akartam menni, s a helyett egy vizmosás partjára vánszorogtam, ott aludtam el, ott álmodtam e borzasztó álmot, onnét zuhantam le, s kitörtem lábamat, azóta vagyok sánta.

— Harmincz éve, hogy ez történt, édes fiam, és az Isten irgalmából van házaeskám, földem, marhám, becsületed is — szólta egészen elérzékenyülve Imre gazda.

— Hanem, édes fiam, nem is volt ám azóta számban egy csepp bor sem! — tevő utána nyomatékkal.

Fridrik Szende.

Szép Julesa.

Nem csak Bálós falu
Leányseregében,
De azon a tájon
És messze vidéken
Nem volt oly híres lány,
Mint szép Keve Julesa:
Regényes éltének
Története furcsa.

Jómódu, de büszke
Julesa édes apja;
Miért is kalapját
Hetykén félre csapja.
Fejét fönne hordja
Alig néz a földre,
Ő az arany edény,
Mit neki a bögre!

Julesa édes anyja
Még sokkal kevélyebb;
Hiszi, hogy szívében
A tűz újra éled;
Szépnék tartja magát,
Pedig mint kilesték,
Arezának pirja csak
Gyógyszertári festék.

Egyetlen gyermeke
Volt Julesa Kevének,
Kit már kis korától
Kényen nevelének;
A mit kívánt, megvolt
S jaj vala azoknak,
A kik tréfából is
Tán ellene mondtak.

Szép Julesát szülői
Nagy városba adták,
Hogy ott tanulja meg
A világ divatját;
Tudott is táncolni
S öltözködni szépen,
Rá tapadt minden szem,
Mint madár a lépen.

Midőn visszakerült
Az apai házba,
Mi sem volt inyére
S a hideg kirázta.
„Itt siralomházban
— Mond — vagyok kitéve,
Bolond volna, ki ily
Temetőben élne!”

Sem hangverseny, sem tánc,
Sem zene, sem ének!
Aztán az urak is
Mind többnyire vének!
S kik a templomban csak
Imádkozni szoktak,
Megtetesült angyal
Nem való azoknak!

Julesa a városba
Ismét visszatére,
Bár ott lakásának
Roppant volt a bére;
Hát még mibe került
Sok selyem ruhája?
Melyre édes apja
A pénzt csak kihányja.

De hisz az urakkal
 Ismerkedni kellett,
 Hogy végrehajtsák a
 Házassági tervet.
 „Sok szegény — mond Keve —
 Magas polczra lépe,
 És lányom lehetne
 Grófi háznak éke! . . .

Sokan tölték nála
 Nagy részét a napnak;
 De a házasságról
 Szólni nem akartak;
 S a kik megkérték is
 Mind olyan vitézek,
 Kiket Julesa csak úgy
 Félvállról lenézett.

Ki rútt, ki rosz tánczos,
 Ki nem vala gazdag,
 Ki korhely, csapodár,
 És pletykára hallgat,
 Vagy csak hivatalnok,
 Özvegy s öregeeske,
 Kihez nem illik a
 Fiatal menyecske.

„Semmi gondom — mondá
 Julesa — ilyenekre,
 Hisz akkor minden vén
 S rútt lány kinevetne.
 Ily fontos ok kell, hogy
 Tőlök elriaszszon,
 Kikkel nem is lennék,
 Tán nagyságos asszony!

Azonban az évek
 Nem késve haladnak,
 S hullanak rózsái
 A szép bájos arcznak.
 A pénz is elmaradt,
 Kérők sem jövének,
 S Julesánál elnémult
 A zaj és az ének. —

Apja, hogy mindenét
 Végkép tönkre tette,
 S a sok hitelező
 Már idézte perbe,
 Elment szegényében —
 Porig lealázva,
 Szerenését keresni
 A messze világba.

Anyját bá ölte meg
 Oly nagy volt keserve,
 Könyörillérekéből
 Lett is eltemetve. —
 Julesa meg egy szegény
 Távol rokonának
 Házába ment s neki
 Ott helyet adának.

Hajh de finom keze
 Nem szokott dolgohoz,
 Pedig ott minden nap
 Dolgoznivalót hoz.
 Hát még az a kenyér,
 Melyet irgalom nyujt,
 Mely oly sokba kerül
 S hoz csak bánatot, bűt.

De meghallgattaték
 Sürti s hő imája,
 S egy kis hivatalnok
 Kezével kínálja,
 Hozzá ment s anyja lón
 Két mostoha lánynak,
 A kik neki durván
 Mindent szemrehányanak.

Sirva nézett sokszor
 Az Isten egére,
 Mert nem teljesíté
 Férje, mit ígére;
 Sőt, mit kérőiben
 Miként hitte, látott,
 Férjében lelte föl
 Mint valami átkot.

De lelke belátta,
 Hogy sok szenvedése
 Érdemlett bünhődés,
 Mit szívébe vése. —
 Julesa példánya lón
 A női erénynek,
 A férje lányaival
 Szüntén jóra térnek.

* * *

Hu nagyravágyás
 Megaláztatást hoz,
 A pazarló kérni
 Megy más ajtajához. —
 Sajátkép követi
 Büntetés a vétiket,
 Így oktat példákkal
 Beműnket az élet.

Radics Pál.

Még valamit a babonáról.

Pest, ápril. 7. Tegnap olvasám e lapban, hogy ma fájdalmas pénteken fog itt Pesten a jubileumi buesu befejeztetni. Azért is neki fogok az írásnak, már csak azért is, mert a babonás ember azt hiszi, hogy a péntek szerenésetlen nap. Ezen — ugymond — nem kell kezdeni semmit sem. Tudjátok-e

keresztény testvéreim, hogy ezen babonahit a zsidóktól száradt némely keresztényekre? Pénteken a zsidók már nem fognak nagyobb munkához: mert este, azaz napnyugta után, már az Istennek szentelt nap, a szombat kezdődik náluk. Egyébiránt nagyobb munkához mi is csak a hét elején fogunk. De azért

mégis vannak, kik nem átalják a pénteket szerenesétlen napnak híresztelni, pedig higgyétek el. a munkanapok közt nincs semmi különbség; hanem ha mégis van, akkor bizonyosan a péntek a legszerenesesebb napok közé tartozik: mert pénteki napon történt az, midőn az Istenember Jézus Krisztus szent vérént utolsó eseppig ontotta éretünk a keresztfán. Kérlek, ne nevezze ezen-tul senki a pénteket szerenesétlen napnak.

Olvassátok el e történetkét, melynek magam voltam tanuja. Az okosoknak megsughatom, hogy a selyemben és bárszonyban járók közt is találkoznak babonások: mert minél kevésbé hisz valaki az Istenben, annál vakabban hisz a babonában. Egy nagyságos asszonynál Pesten, kinek nevét is tudom, és még most is él, látogatóban volt több ur, épen akkor, mikor az asszonyság befejezte egy harisnya kötését. Ismerték a pajzán urak az asszonyság gyenge oldalát, és esodálkozásukat fejezték ki az iránt, hogyan kezdhetne a kötést pénteken, holott tudja, hogy a péntek szerenesétlen nap? Az asszonyság nem emlékezett vissza világosan, hogy melyik napon fogott a kötéshez?! hitt az urak szavainak, és az egész harisnyát fölfejtette. De megadta babonahitének árát: mert a fölfejtés után bebizonnyították neki, a mint meg is győződött róla, hogy ő bizony a kötést nem pénteken, hanem esütörtökön kezdte. Úgy is volt. Azóta nem győzik eleget nevetni. Nem neveltséges a babonás ember?

Hanem a tizenhárom szám csak szerenesétlen szám? mert ha tizenhároman ülnek egy asztalnál, ezek közül egy év alatt egy meghal, így szól egy babonahitű. Én meg azt mondom: az igaz, ha tizenhároman ülnek egy asztalnál, ugy ezek közül egyik meghal — — — a másik után: mert mindnyájunknak meg kell halnunk. De hogy mikor? ma-e vagy holnap? az idén-e vagy a jövő évben? 5, 10, vagy 20 év múlva-e? azt az Istenen kívül senki sem tudhatja. Legjobb a közmondás szerint ugy dolgoznunk, mintha örökké élénk, és ugy imádkoznunk, mintha mindjárt meg kellene halnunk. Hány gyermek hal meg, ki soha sem ült asztalnál? Magam is, mások is, talán nyájas olvasóim is akárhányszor ültek már 12-vel egy asztalnál, és nem lett semmi bajunk. De hát honnan is tudjátok, ti babonahitűk, hogy 13 közül egynek meg kell halnia? ki mondta azt? Talán Krisztus urunk? Ments Isten! Talán az apostolok? Azok sem! Talán a sz. írásban van ennek nyoma? Szó sines róla benne. Vagy talán a püspökök és papok tanítják ezt? Tanítják ám, de azt, hogy ilyent hinni babonáság, tehát bün. — Ha még tovább is sürgeti

az ember, mondanák meg, hogy hát kik mondják ezt: akkor kísüitk a feleletet, mely rendesen így hangzik: Hát az emberek mondják! Én meg azt kérdezem: hiszed-e, hogy nincs Isten? hiszed-e hogy nem tudom hányadik öregapád majom vagy mit tudom én miféle négylábu állat volt? hiszed, hogy Jézus nem Istenfia? hiszed-e, hogy mindegy, lopni vagy alamizsnát adni, imádkozni vagy káromkodni? Ugyebár nem hiszed! Lám pedig ezt is mondták már, pedig nem a farkasok és oroszlánok, hanem emberek. Nincs az a gonoszság, melytől az emberi elvetemedettség visszajedne. Keresztény testvérem, hidd el, nem érdemled meg, a katolikus szép ezímet, ha az Isten mellett, a hitvány érdekből vagy gonosz szándékból beszélő embereknek is hinnél. Isten tiltja a babonahitét, és te ilyen badarságot igaznak tarthatnál?

Eszembe jutott a babonáságnak egy másik neméről egy tanulságos történetke. Majd elmondom. Ha kiirtja a babona e nemét azon szerenesétlenek fejéből, hol az talán már megfogamzott, akkor ezélt értem.

Valami korosabb özvegyasszonyt veszedelmes betegség ágyba vetette. Keresztény szellemű leánya rögtön orvosi segílyt hozott számára. Az asszony folyvást gyengébb lett; jólelkű leánya figyelmezteti anyját, hogy jó lenne Istennel kibékülni, s ajánlja neki, hogy vegye fel a betegek szentségeit. Az asszony babonás levén, mosolyogva tekint aggodalmas leányára, és így szól: Ne félj kedves gyermekem, nem halok ám én még meg; nem régen a kakuk nekem azt jövendölte, hogy még 12 évig fogok élni; emnyiszer hallotta t. i. az erdőben a kakuk huhogását, melyről a babonások azt hiszik, hogy még annyi esztendőig életben maradnak. A beteg asszony mindig gyengébb, állapota mindig aggasztóbb, veszedelmebb lett; s azért jólelkű leánya mégis csak lelkiatyáért ment, kinek megjelenésénél a beteg csaknem eszméletlenül feküdt ágyán és folyvást csak azt kiáltotta: kakuk! kakuk! kakuk! Az asszony babonahitének lett sajnálkozására méltó szerenesétlen áldozata: mert kimult a szük-séges szentségek fölvétele nélkül.

Ha merem kérdezeni: mit árthatna nekem vagy nektek az, hogy én ezeket épen fájdalmas pénteken irtam meg, ti pedig talán szintén pénteki napon fogjátok olvasni?

A babonáról valóban csak kemény igazságot fejezett ki az, ki azt mondá: „A babonát esalók gondolták ki, és csak esztelenek hiszik el. Hosszúfalvi Vilmos.

Mi ujság?

(Kunszt József kalocsai érsek ur ö execját) Ö Felsege legkegyelmesebben hétszemélynöknek kinevezni méltóztatott.

(Nagyméltóságú Ranolder János veszprémi megyés püspök ur) a marmaros, ungh-, árva-megyei inségeseknek fölségellésére 300 frtot, — a gyöngyösi irgalmas szüzek kápolnájára 300 frtot, — a gyöngyösi irgalmas szüzek kápolnájára 50 frtot; a sümegh-prágai tüzkárvalottaknak 60 frtot; a csepelyi haranglábra 60 frtot; és husvétra a veszprémi szegényeknek 100 frtot kegyesen adományozni méltóztatott.

(Gróf Apponyi Károlyné) ö méltga egy igen díszes s nagyértékű mennyezettel kegyeskedett a husvéti szent ünnepek alkalmából a pálfai szentegyházat megajándékozni s nagylelküleg feldiszipeni.

(Nagyvárad hírek). Nmlt. Fogarassy Mihály ur erdélyi püspökké legkegyelmesben kineveztetvén, a bölesöde elnökségéről lelépett, annak javára 500 frtot adományozván.

Helyébe a nagybuzgalmu Nogáll kanonok ö ngsa választatott. — Husvét első napján Hoványi Ferencz ö mlga roppant hatású beszédben a jubileumot fejtegeté. — Ft. Bayer György kanonok ö ngsa beigtatási ünnepélye f. h. 20-ikán tartatott. Közli Ezri.

(Figyelmeztetés). Az „Egyetemes magyar, erdély- és horvátországi katolikus egyházi névtár az 17645 évre”, melynek bolti ára 3 frt 50 kr volt, Hartleben könyvkereskedésében leszállított áron 1 forinton kapható.

(Schmidt Péter) a pécsi székesegyház jeles orgonásza előfizetést hirdett két, négy szölamu férfikarra irt magyar irányu misére. E művet kitünö Mosonyi nk megbíráta és melegen ajánlotta. Előfizetési ár 2 frt, bolti ára 3 frt leend; az előfizetési pénzek május 20-ik szerzőhöz küldendők. Gyűjtőknek 10 előfizető után egy tiszteletpéldány jár. Dalárdák és templomok részére külön szölamok is rendelhetők meg. Egy-egy szölampéldány ára 25 krajczár.

Kiadja a **Szent-István-Társulat** (borz-utca 3. sz.). — Felelős ideigl. szerkesztő: **Füssy Tamás.**

Nyomatott Pesten, 1865. Emich Gusztáv magyar akadémiai nyomdászánál (Barátok tere (7. sz.))

 April elsejétől teljesszánu példányokkal még szolgálhatunk.